

Slides:
kortlink.dk/mrsh

MØDE MED DAGTILBUDSLEDERE

LÆSELYST RUDERSDAL 2024

FREDAG D. 20. FEBRUAR 2026

M: sifo@edu.au.dk

T: 93 52 19 80

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

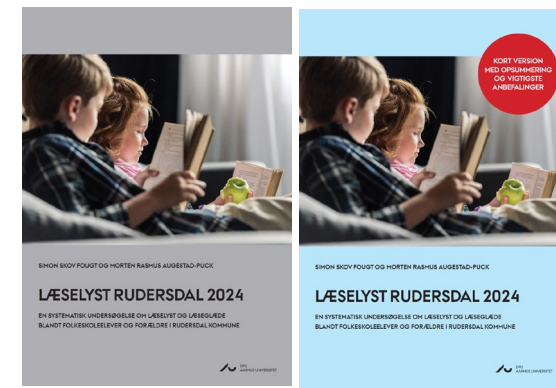
AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

FORMÅL

- Hvad bør I tage ved lære af fra ”Læselyst Rudersdal 2024”?
- National kontekstualisering
- Præsentation af hovedresultater
- Spørgsmål

HVEM ER JEG?

- Lektor i literacy research på DPU, Aarhus Universitet
 - National forskningsleder på PIRLS
 - *Læselyst Rudersdal 2024*
 - *BOGEN GROR – Læsekultur Svendborg*
 - *ALLE SKAL MED – Ordblinde i Hals*
 - Lærerkompetenceudvikling
 - Scenariedidaktik
 - It- og teknologier
 - Læremidler
- Læremiddelforfatter og -konsulent – 25 år
- Lærer – 12 år
- Seminarieadjunkt/lektor – 5 år
- Forlagsredaktør – 1 år

OVERSÆTTESARBEJDE

LÆSELYST RUDERSDAL 2024

BAGGRUND

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

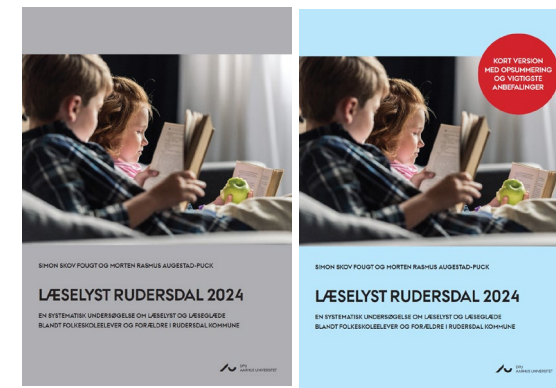
AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

LÆSELYST RUDERSDAL 2024

- Systematisk undersøgelse af folkeskolelevernes læseglæde fra 0.-9. klasse (n=5780)
- Og forhold i hjemmet
- Baseret på den internationale læseundersøgelse PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study)
- Solidt og valideret design

DATA

- Elevgennemførelse: 95 % - **ekstremt solid undersøgelse**
- Ingen skoler er under 90 %
- Ingen klassetrin er under 90 %

Klassetrin/skole	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Total
Birkerød Skole	90,4	85,3	89,0	84,9	97,1	95,8	95,3	100,0	97,0	97,1	93,0
Holte Skole	93,4	97,6	93,5	96,2	93,0	96,6	93,5	96,1	91,9	76,9	92,9
Ravnholm Skole	94,2	98,8	100,0	97,6	96,4	96,8	98,7	102,9	89,0	91,7	96,7
Rude Skov Skole	96,0	91,7	98,6	97,0	96,4	97,9	89,4	94,9	89,0	86,4	93,7
Skovlyskolen	96,1	100,0	97,7	97,9	95,1	97,2	100,0	100,0	91,3	96,3	97,4
Søholmskolen	98,2	83,8	93,2	94,4	97,0	94,1	96,1	93,3	91,9	86,8	92,9
Trørøds skolen	93,7	99,0	97,8	98,3	98,7	95,3	102,5	93,4	94,9	98,1	96,9
Vedbæk Skole	89,8	96,4	88,5	88,6	94,1	87,8	92,6	100,0	93,9	94,9	92,4
Total	94,2	93,7	95,1	94,8	96,1	95,5	96,1	96,8	92,4	90,7	94,5

DATA

- Forældregennemførelse: 48 %

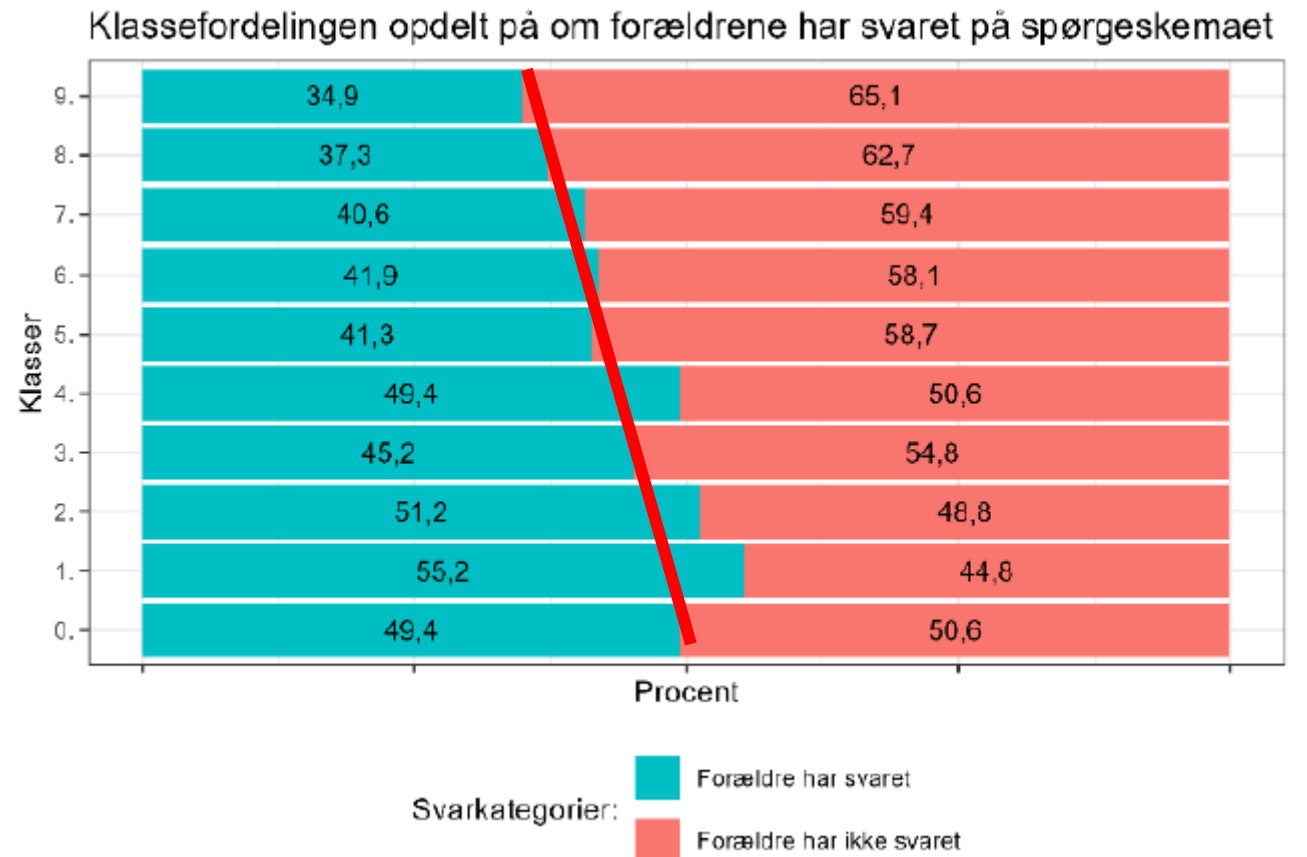
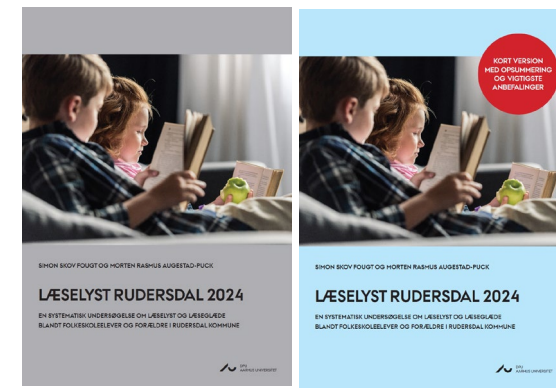

Klassetrin/skole	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Total
Birkerød Skole	42,5	49,3	50,5	47,9	48,5	38,9	39,1	52,3	39,4	42,6	45,1
Holte Skole	40,7	52,4	45,7	93,2	39,4	40,9	40,9	42,1	31,5	23,1	39,5
Ravnholm Skole	53,4	68,2	61,0	53,7	46,4	49,4	44,2	44,1	32,9	45,0	50,7
Rude Skov Skole	73,3	62,5	60,0	48,5	64,3	52,1	48,9	47,5	48,8	39,0	55,0
Skovlyskolen	45,1	70,8	52,3	60,4	48,8	38,9	63,3	40,0	73,9	29,6	52,5
Søholmskolen	63,3	69,7	52,7	56,7	59,1	58,8	55,8	52,8	40,5	32,4	55,2
Trørøds skolen	55,9	59,6	60,2	47,0	51,9	43,0	38,3	35,8	35,0	42,1	46,9
Vedbæk Skole	47,5	56,4	53,8	31,8	49,0	19,5	45,6	41,4	28,6	25,6	41,3
Total	53,6	61,1	54,9	48,6	50,6	43,7	45,4	44,6	38,1	36,0	48,1

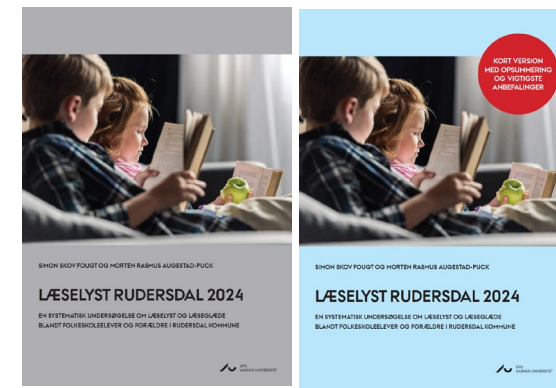
DATA

- Forældregennemførelse: 48 %
- Det er mere de yngre elever forældre, der har svaret

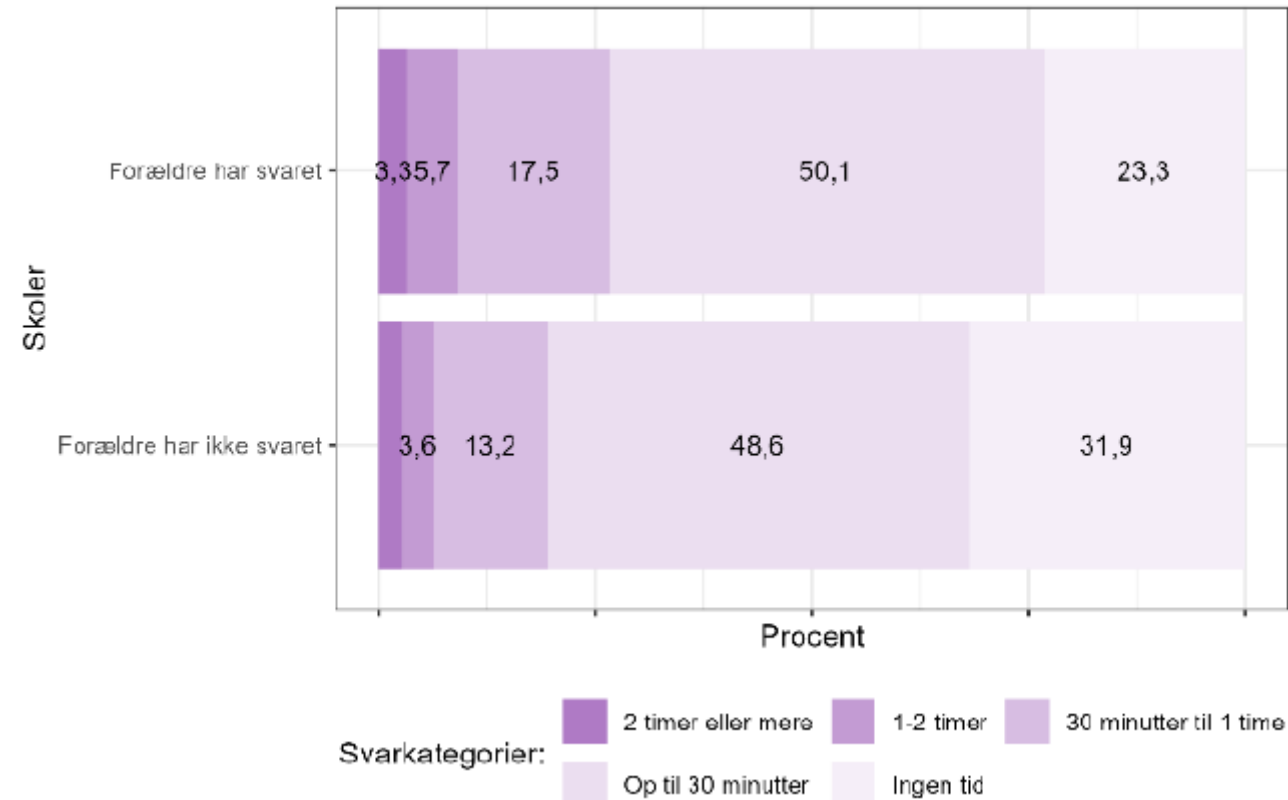

DATA

- Forældregennemførelse: 48 %
- Det er de mest læseglade elevers forældre, der har svaret

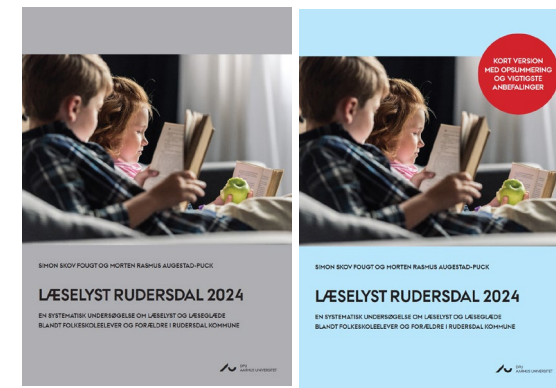
4. Hvor meget tid bruger du dagligt på at læse derhjemme, f

DATA

- Elevgennemførelse: 95 %
- Forældregennemførelse: 48 %

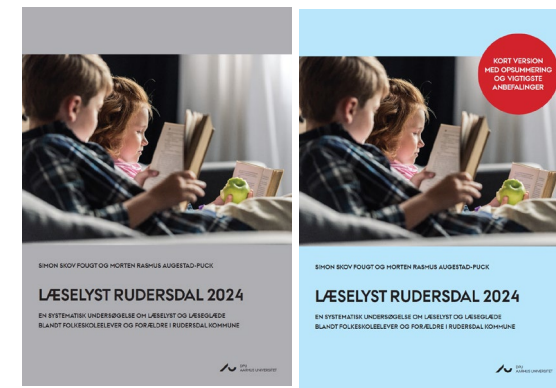
- Ved analyser med forældre, er kun elever med forældresvar medtaget

TID

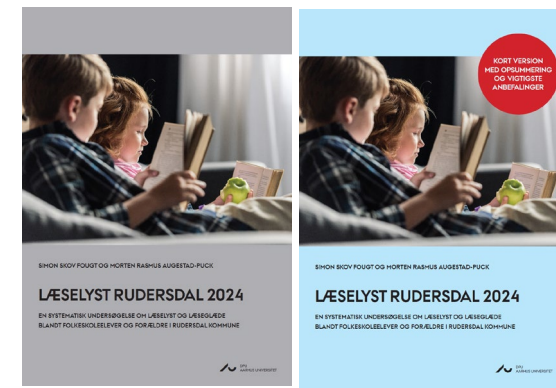
- Det tog **fem minutter** at beslutte at gennemføre undersøgelsen
- Det tog **otte måneder** at gennemføre undersøgelsen
- Det tager **år** at handle på den

- Der er ingen quick fixes
 - Vaner
 - Kulturer

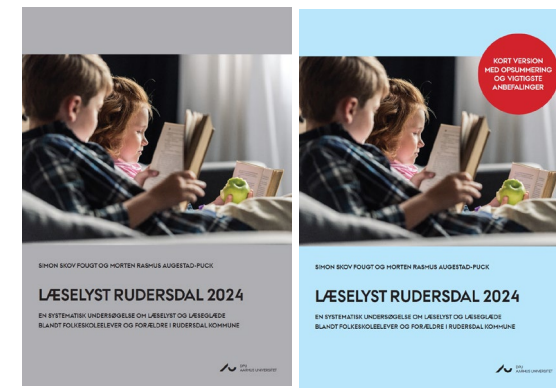

12 ANBEFALINGER

- Til skolen
- Til forvaltningen
- Til forældrene
- og

ANBEFALING NR. 12

- Skoleforvaltningen opfordres til dialog med dagtilbudsområdet (vuggestuer og børnehaver) og med sundhedsområdet (sundhedsplejerske) om betydningen af førskoleaktiviteter, og herunder løbende, hvordan forældre i højere grad kan klædes på til at tale med deres børn om læsning, hvor forældre læser med, for og sammen med deres børn fra fødslen og med løbende brug af biblioteket.

NATIONAL KONTEKST

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

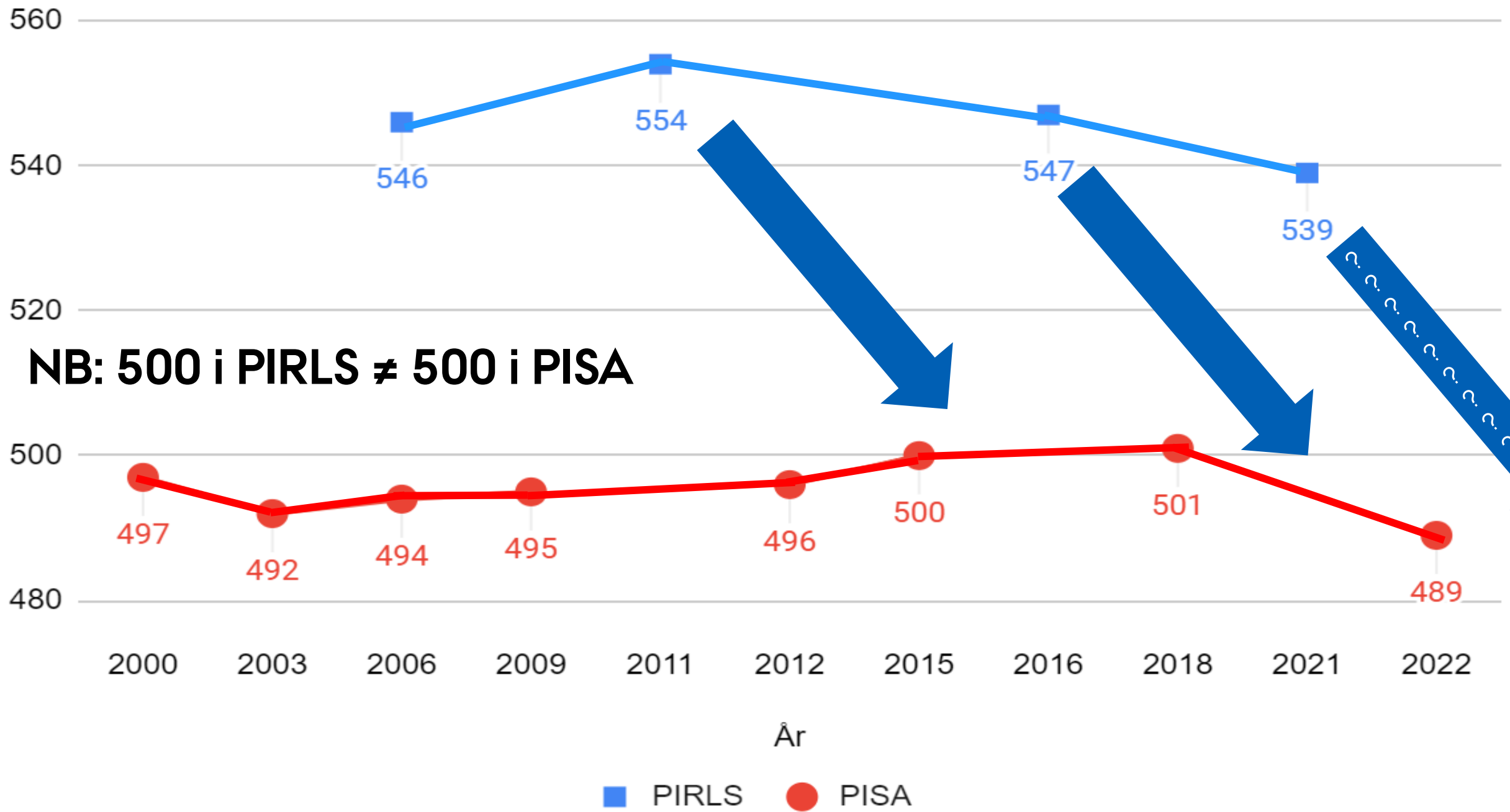
SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

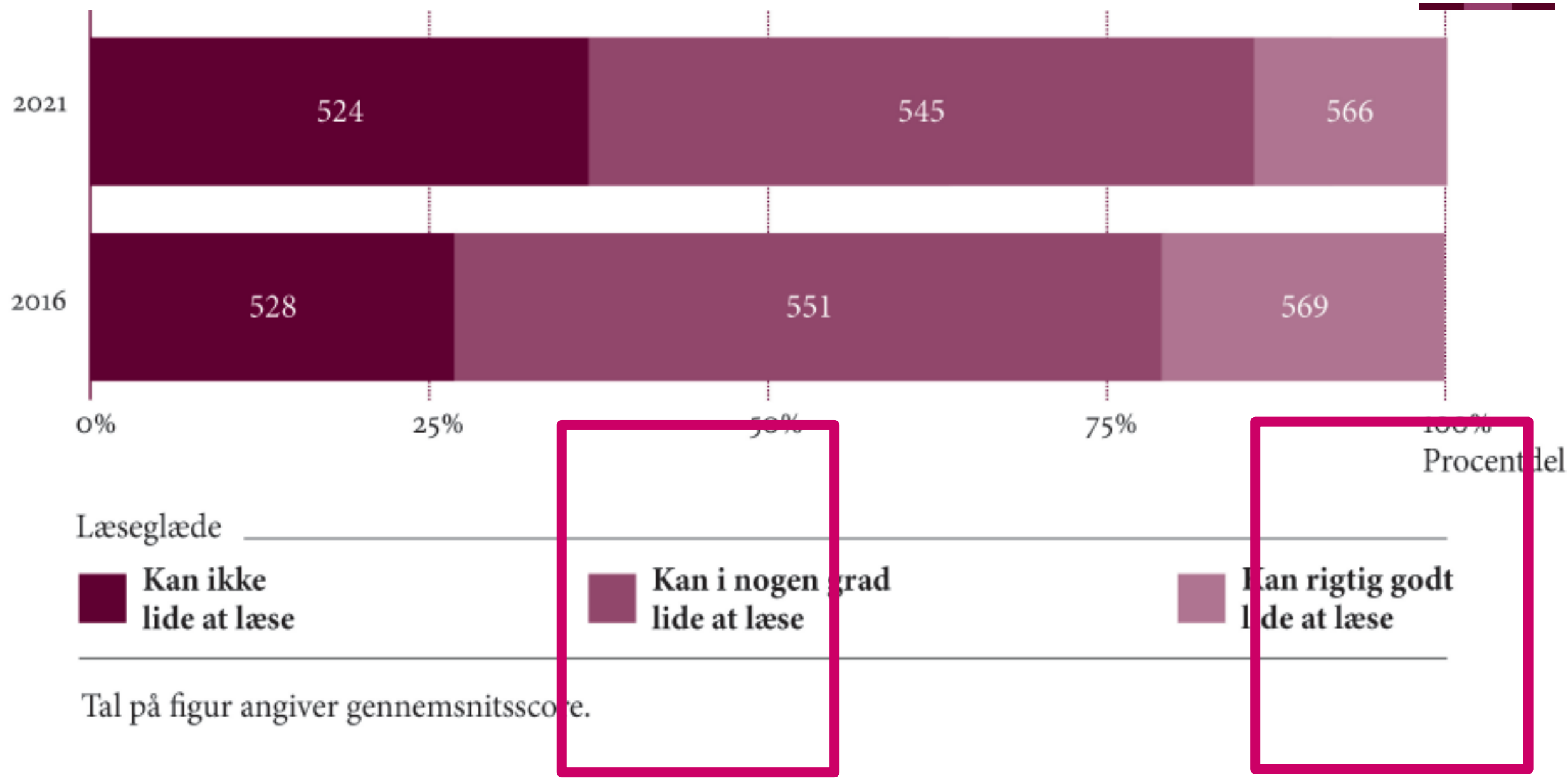

NATIONAL KONTEKST

- PIRLS – 4. klasse: Lige efter indskoling
- PISA – 15-årige: Slutningen af skoleforløbet

Elevernes læseglæde. Skala baseret på elevspørgeskema, 2016-2021.

FIRE TEORETISKE BEGREBER

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

TRE TEORETISKE BEGREBER

1. Motivation (Deci & Ryan, 1985)
2. Læseglæde (Fougt & Augestad-Puck, 2025)
3. Domæne (Barton & Hamilton, 2001)
4. Signifikans

1. MOTIVATION

- Motivation Theory (Deci & Ryan, 1985)
 - Indre: Jeg har lyst
 - Ydre: **Jeg får noget for det**

1. MOTIVATION

- **Indre motivation og læsning**
 - Intrinsisk motiverede læsere finder læsning interessant og nyder det for læsningens egen skyld (Reynolds et al., 2025, s. 41)
 - Intrinsisk motiverede læsere har bedre læsefærdigheder (De Naegel et al., 2012; Guthrie et al., 1999; Wigfeld et al., 2016)
 - Forholdet mellem læsefærdigheder og fritidslæsning (Bayraktar & Firat, 2020; Ganiyeva, 2021).

2. LÆSEGLÆDE

- Læselyst og læseglæde
 - Lyst: Her og nu, kontekstafhængig (indre/ydre motivation)
 - **Glæde: En iboende tilstand (indre motivation)**

3. DOMÆNE

- Et domæne er en struktureret kontekst, hvor praksisser udfolder sig inden for bestemte diskursive rammer.
 - Skole – hjem
 - Dagtilbud – hjem
 - Dagtilbud – Skole
- Det at lave lektier derhjemme vedrører også skolens diskurser, både fagligt og socialt, ligesom en konflikt i fritiden kan indvirke på elevernes arbejde i skolen.
- Domæner indlejrer forskellige praksisser på tværs af tid, sted og kulturelle erfaringsrum.

3. DOMÆNE

PÆD. PERSONALE

FORÆLDRE

INSTITUTION
BARN/ELDER
PÆDAGOGISK ANSVAR

FRITIDEN
BARN
FORÆLDREANSVAR

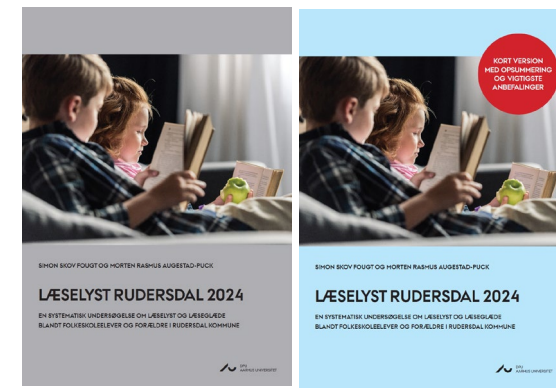

MAGT, ROLLER, INDFLYDELSE

4. SIGNIFIKANS

- P-værdi: 0,05 eller under
= signifikans
= en given observation er **ikke** tilfældig

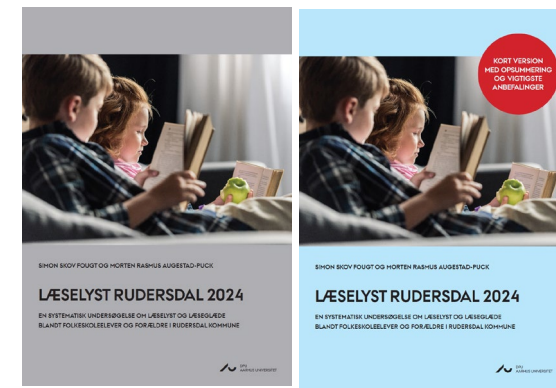

4. SIGNIFIKANS

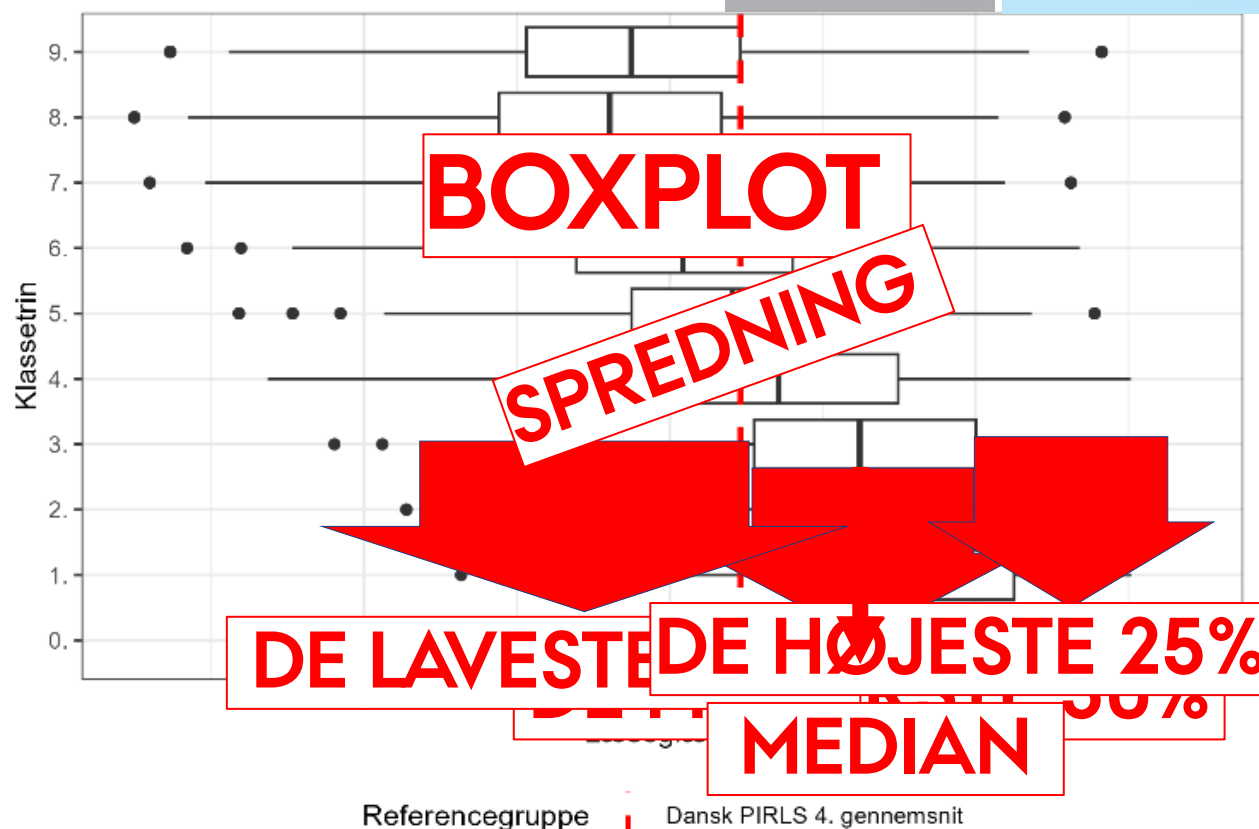
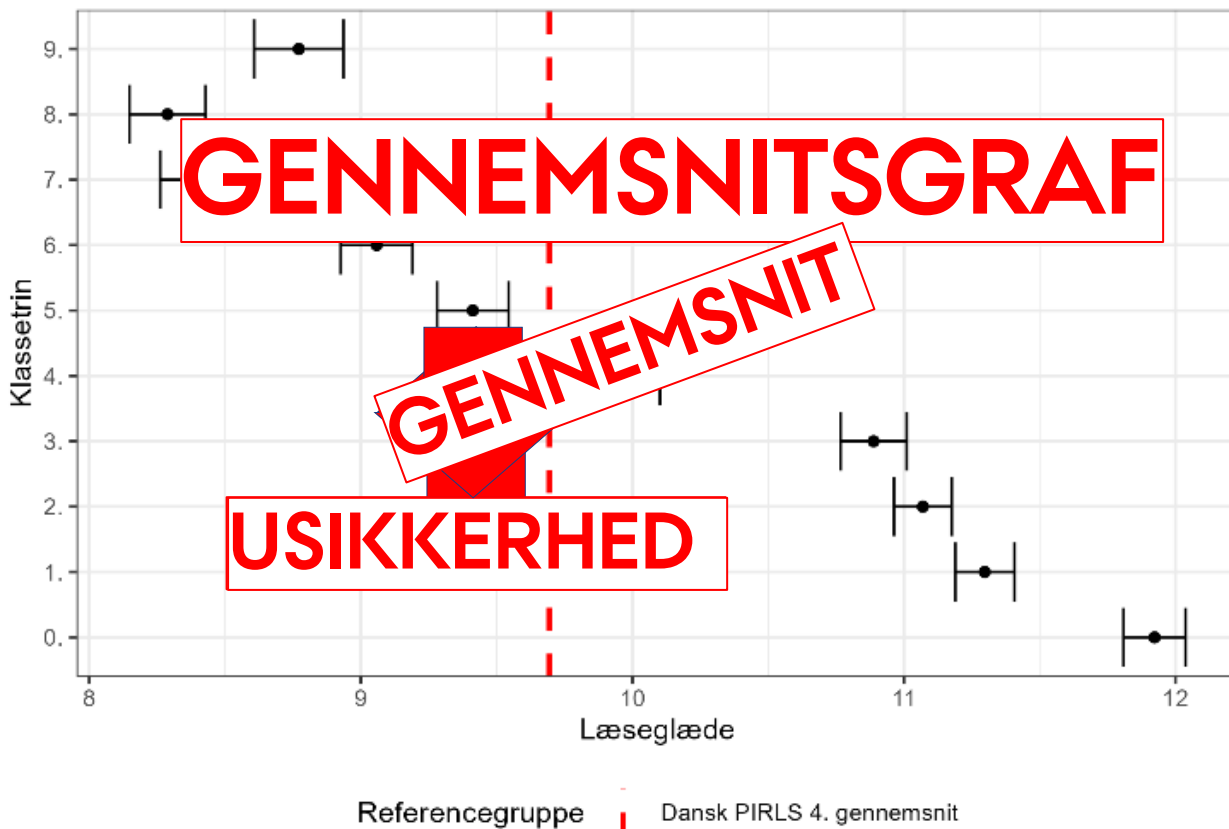
- P-værdi: 0,05 eller under
- **Korrelation: Sammenhæng**
- Kausalitet: Årsagssammenhæng

A og B hænger sammen

A fører til B (eller omvendt)

LÆSEVEJLEDNING TIL GRAFER

LÆSELYST RUDERSDAL 2024

RESULTATER

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

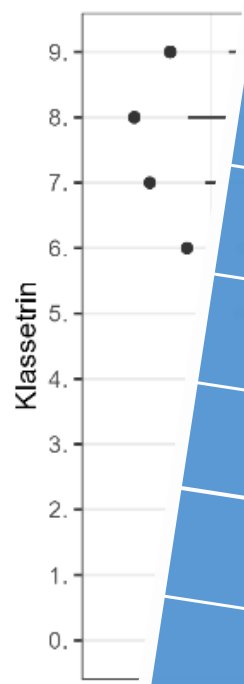
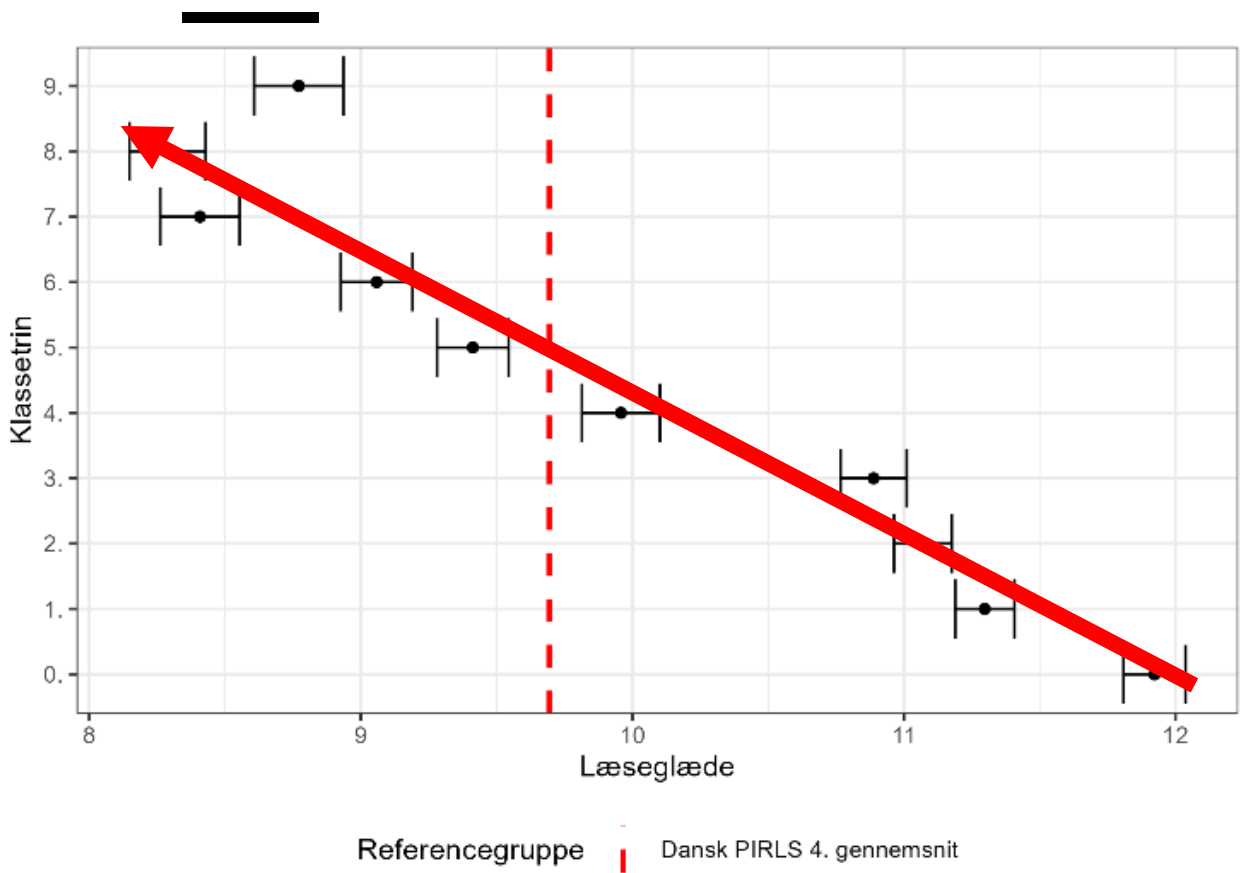
AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

LÆSEGLÆDEN FALDER

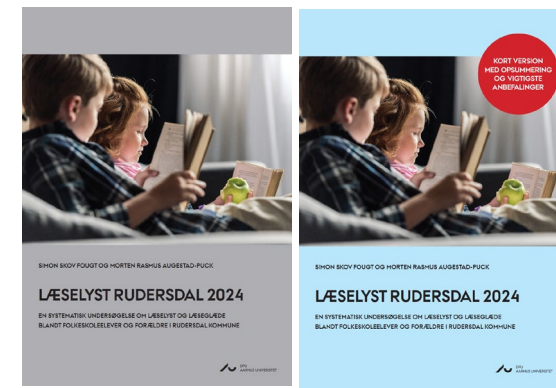

	Pearsons r	p-værdi
Generelt	0,134	0,000
0.	0,010	0,420
1.	0,058	0,140
2.	0,157	0,001
3.	0,089	0,070
4.	0,161	0,004
5.	0,189	0,002
6.	0,109	0,048
7.	0,178	0,003
8.	0,031	0,321
9.	-0,00	0,548

”UDGANGSPUNKTET”

- Signifikant faldende læseglæde fra indskoling over mellemtrin til udskoling

DOMÆNET HJEMMET I FØRSKOLEALDEREN 0-6 år

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

VÆSENTLIGT HOVEDRESULTAT

- Forældres **førskoleaktiviteter** med deres barn
- Korrelerer signifikant
- Med elevernes læseglæde
- Hele vejen fra 0.-9. klasse

FØRSKOLEAKTIVITETER OG ELEVERS LÆSEGLÆDE

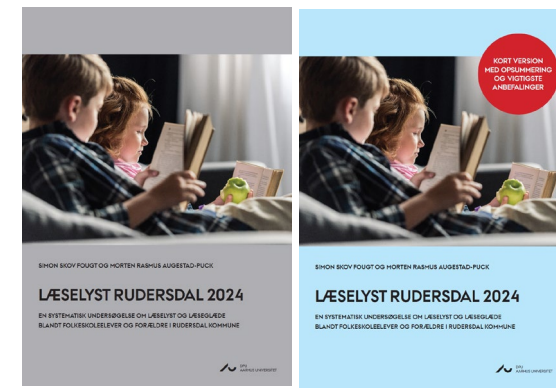
HJEMMET!!!
ALTAFGØRENDE
FØR SKOLE

- 7A. Læste bøger
- 7B. Fortalte historier
- 7C. Sang sange
- 7D. Legede med bogstaver (med bogstaver fra alfabetet)
- 7E. Talte om ting, I havde læst sammen
- 7F. Talte om ting, I havde læst sammen
- 7G. Legede ordlege
- 7H. Skrev bogstaver eller ord
- 7I. Læste højt fra fx skilte og mærkater

	Pearsons r	p-værdi
Generelt	0,080	0,000
0.	0,903	0,042
1.	-0,07	0,922
2.	0,120	0,014
3.	0,139	0,010
4.	0,135	0,015
5.	0,152	0,010
6.	0,195	0,001
7.	0,154	0,010
8.	0,151	0,012
9.	0,148	0,027

TRE OPGAVER FOR DAGTILBUD

1. Informere hjemmet kontinuerligt om vigtigheden heraf
2. Iværksætte sprogstimulerende aktiviteter i dagtilbuddet
3. Fremadrettet vejledning - smartphones

7A. Læste bøger

7B. Fortalte historier

7C. Sang sange

7D. Legede med alfabetlegetøj (fx klodser med bogstaver fra alfabetet)

7E. Talte om ting, I havde lavet sammen

7F. Talte om ting, I havde læst sammen

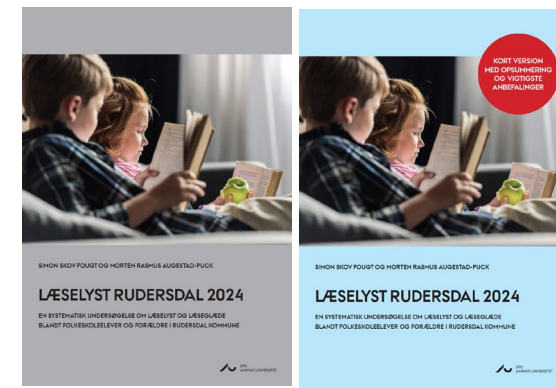
7G. Legede ordlege

7H. Skrev bogstaver eller ord

7I. Læste højt fra fx skilte og mærkater

1. INFORMATION NU

- Kontinuerlig information til hjemmet om vigtigheden af sprogstimulerende aktiviteter i hjemmet
 - Læse bøger
 - Fortælle historier
 - Sanglege/synge
 - Lege med alfabetet
 - Samtaler
 - Ordlege
 - Skrive
 - Læse højt

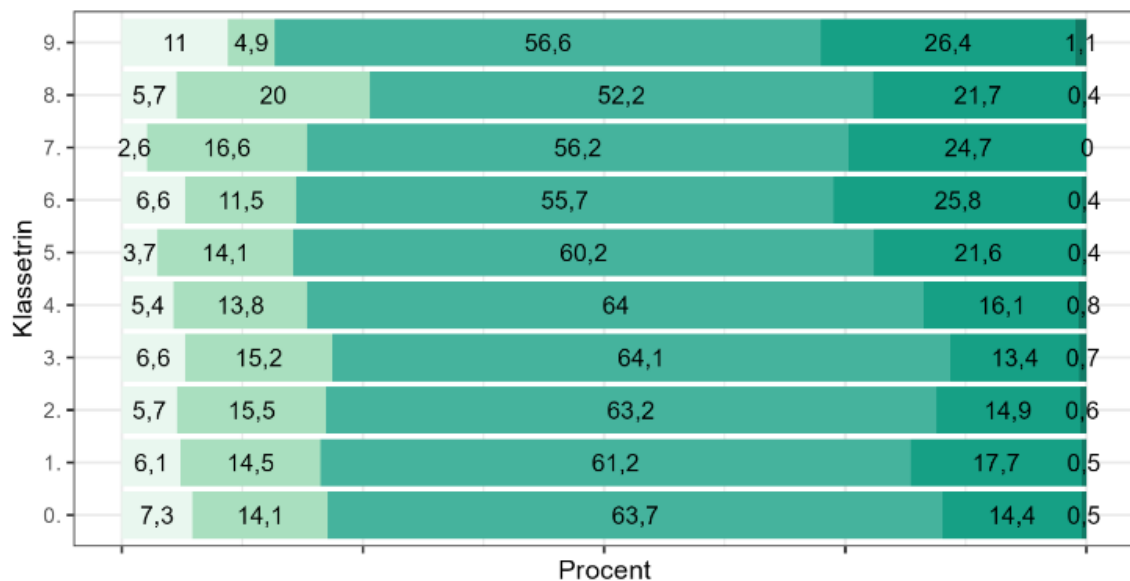
- 7A. Læste bøger
- 7B. Fortalte historier
- 7C. Sang sange
- 7D. Legede med alfabetlegetøj (fx klodser med bogstaver fra alfabetet)
- 7E. Talte om ting, I havde lavet sammen
- 7F. Talte om ting, I havde læst sammen
- 7G. Legede ordlege
- 7H. Skrev bogstaver eller ord
- 7I. Læste højt fra fx skilte og mærkater

1. INFORMATION NU

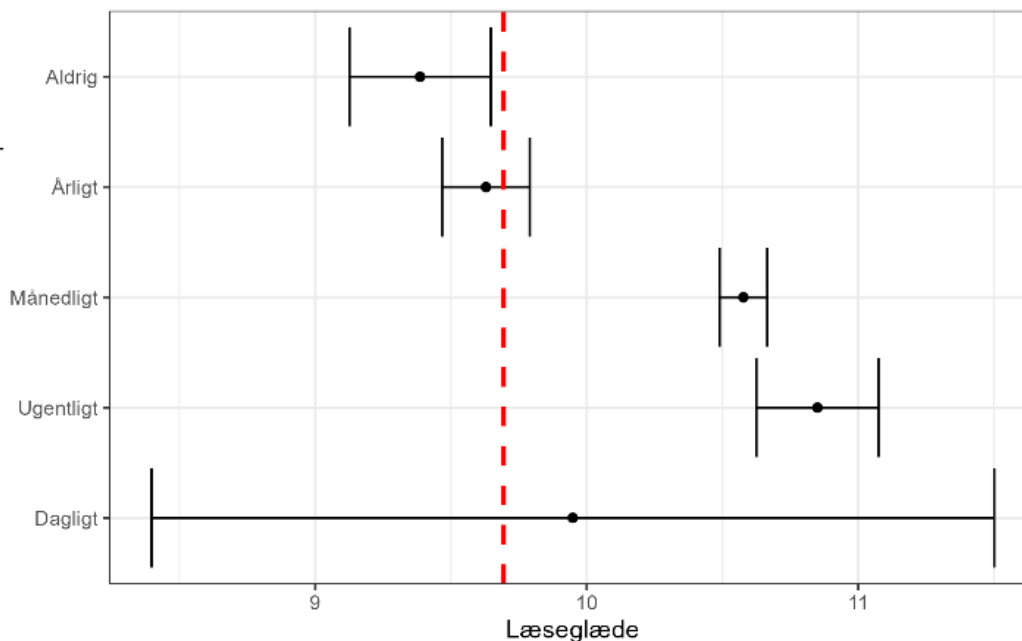
- Gå på biblioteket

11A. Før mit barn begyndte i skole

Svarkategorier: Aldrig, Årligt, Månedligt, Ugentligt, Dagligt

Hvor ofte forældrene har børnene med på biblioteket

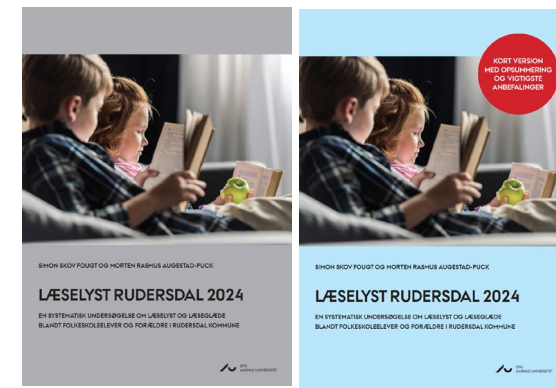

Referencegruppe, Dansk PIRLS 4. gennemsnit

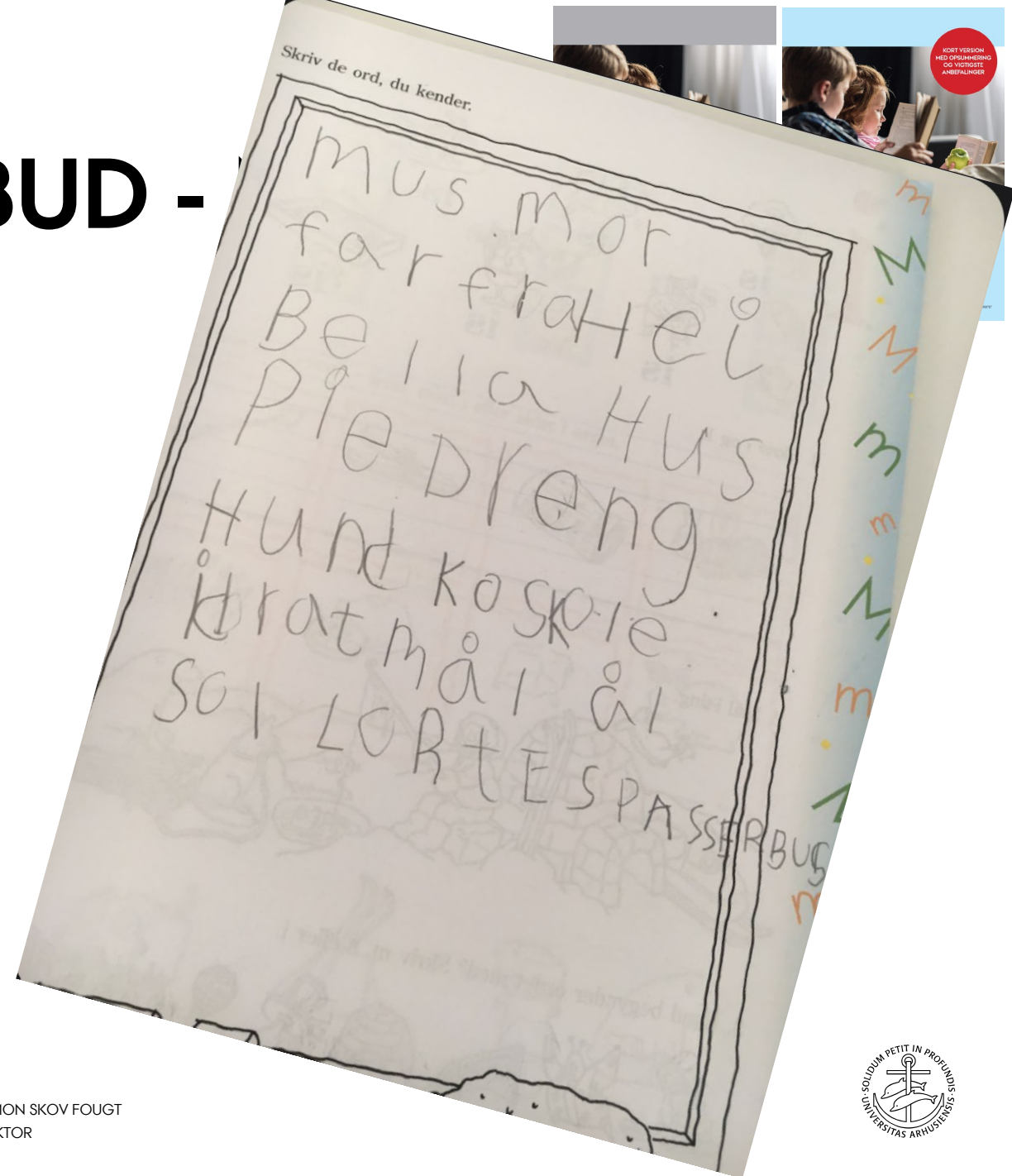
2. HANDLING I DAGTILBUD - NU

- Højtlesning
- Medlesning
- Rim og remser
- "Litteratur"-samtaler
- Begrebsliggørelse
- "Skrivning"
- Synlige bøger
- Biblioteksture
- En verden fuld af bøger og tekster

2. HANDLING I DAGTILBUD -

- SKRIV
 - Sleg
 - Slek
 - Slik
- Lortespassterbus

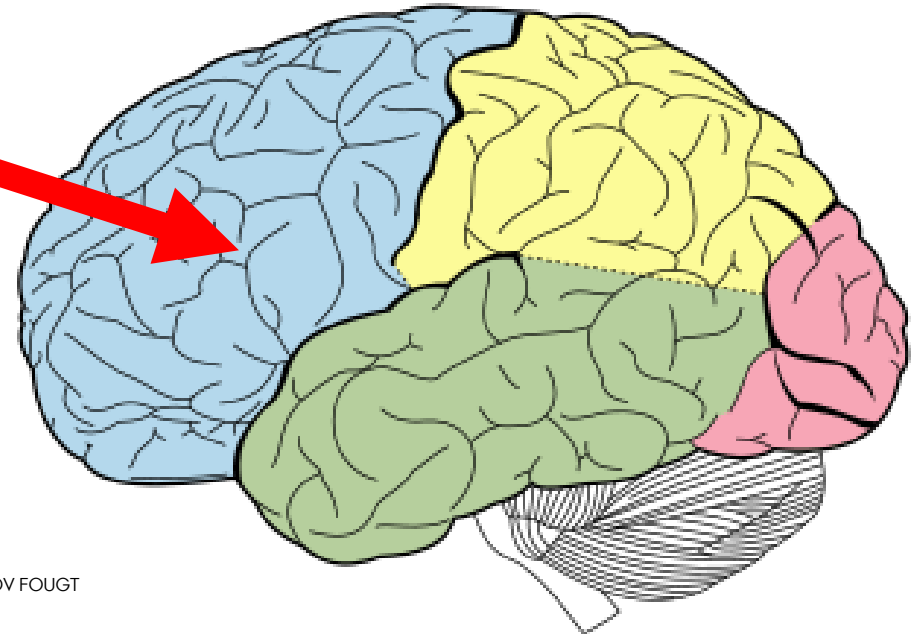
3. FREMADPEGENDE VEJLEDNING

- Børn har intet at bruge smartphones til

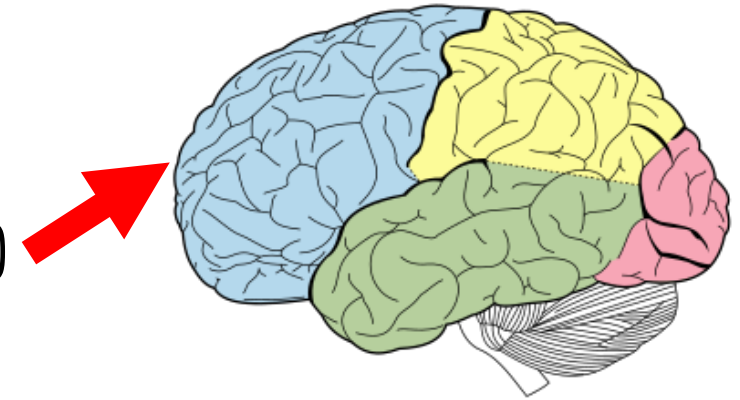
BARNETS HJERNE

- **FORÆLDREANSVAR**
- Hvad skal børn bruge smartphones til?
- **Børn er ikke kognitivt udviklet nok til at håndtere kompleksiteten**
- Frontallapperne

BARNETS HJERNE

- Fuld størrelse 12-14 år
- Men LANGT fra færdig
- Det præfrontale cortex (forreste del af frontallapperne)
- Udvikling frem til 20'erne
 - Sammensat erkendelse
 - Udtrykke personlighed
 - Beslutningstagning/kritisk stillingtagen
 - Tilpasning af social adfærd
- **Børn er ikke kognitivt udviklet nok til at håndtere kompleksiteten**

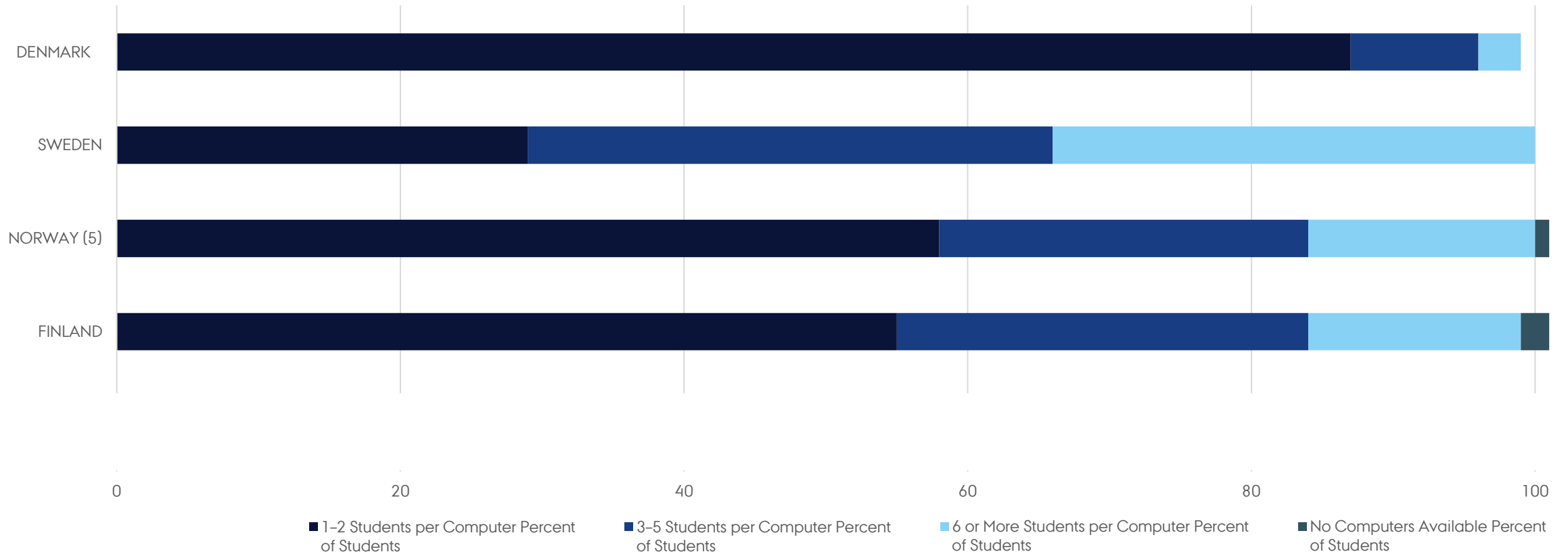
POLITISK DIGITALISERINGSIVER

- Centralpolitisk digitaliseringsiver
 - ITMF, 2001-2004
 - ITIF, 2004-2008
 - Øge (Det er 2013-2015 (1000 mio.kr.-puljen))
- Demonstrationsskoleforsøget 2013-2015
- *Teknologifetishisme* (Bundsgaard 2011)

SAMFUNDETS SKYLD

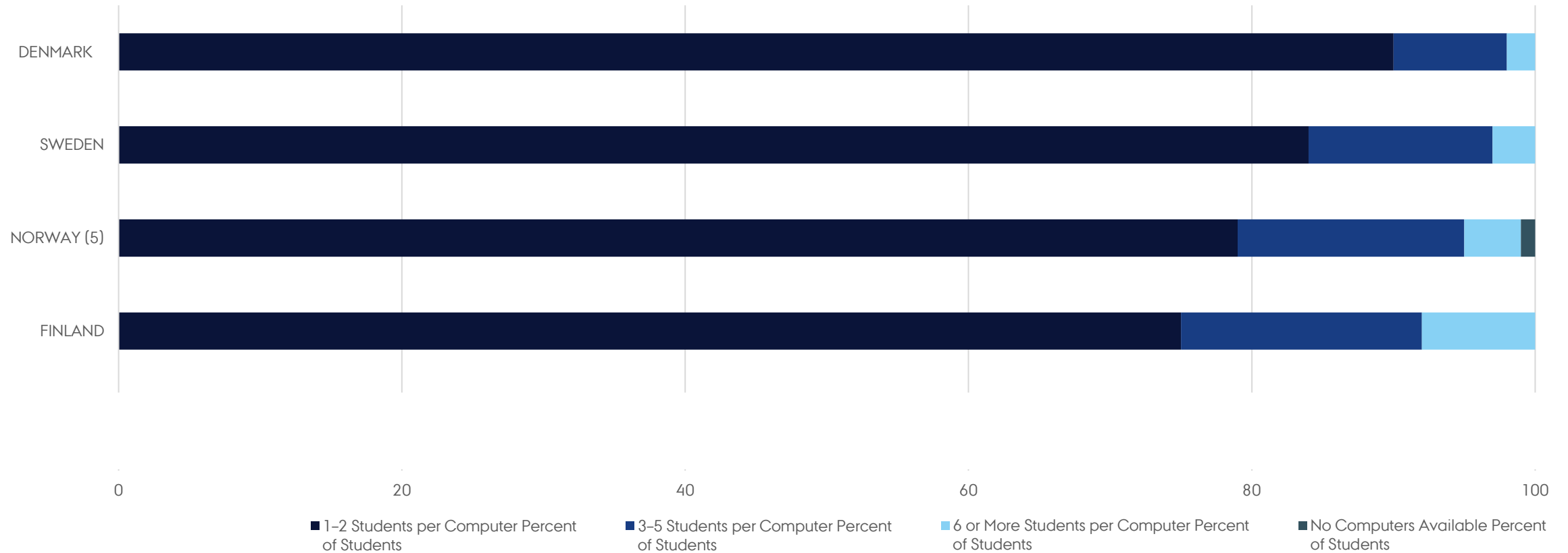
PIRLS 2011-2021

Computers for instruction (PIRLS 2011)

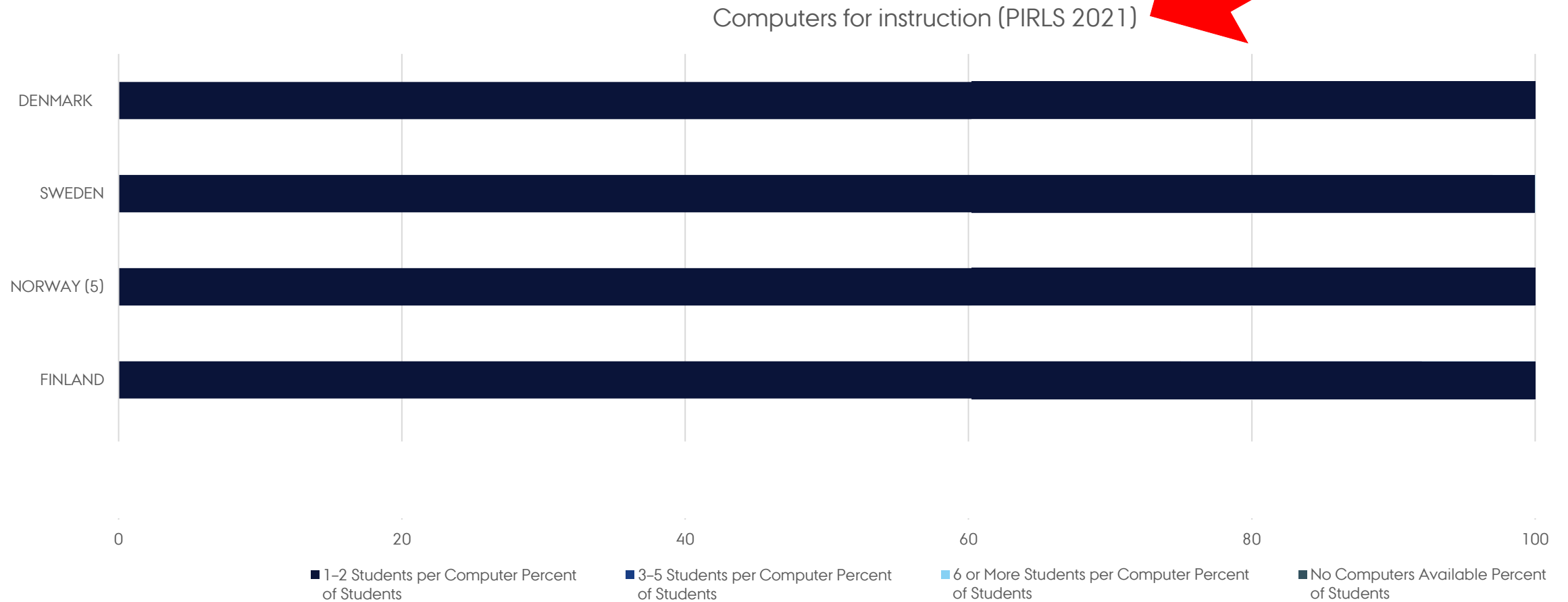

PIRLS 2011-2021

Computers for instruction (PIRLS 2016)

PIRLS 2011-2021

POLITISK DIGITALISERINGSIVER

- Danmark har verdens mest digitaliserede offentlige sektor (FN)
- Den danske folkeskole er verdens mest digitaliserede (PISA 2022)

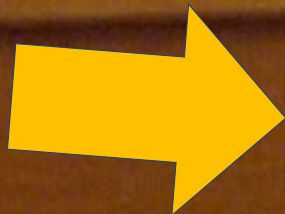

POLITISK DIGITALISERINGSSKRÆK

-
- *Og så den anden vej...*

Det er jo ikke trafikken, der er det farligste for børn nu. Det er den her

Vi har svigtet en generation af børn og unge ved gennem mange år at frarøve dem evnen til at fordybe sig på grund af en naiv teknologibegejstring,

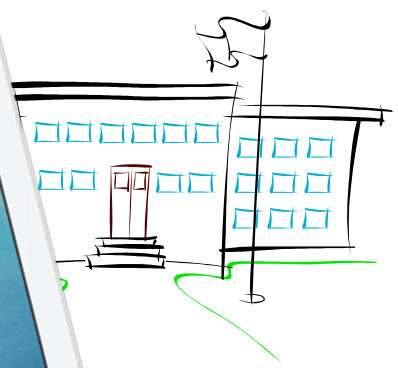
DOMÆNER

PÆDAGOGISKE DOMÆNER

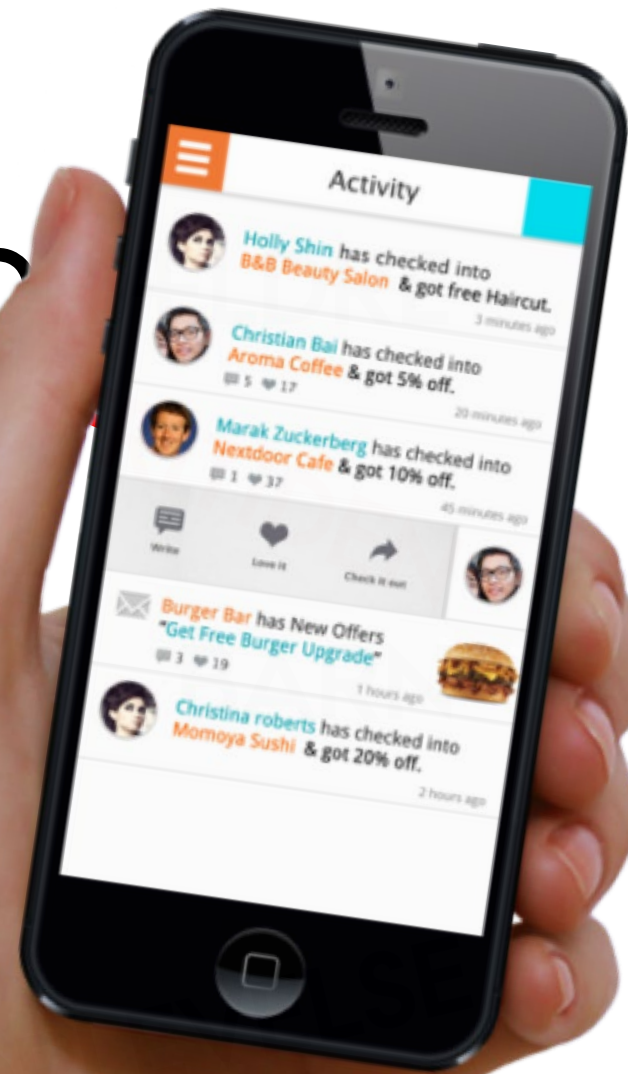
SKOLE

ELE

LÆRING

FO

HJEMMET I SKOLEALDEREN

6-16 år

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

FORÆLDRENE'S LÆSEGLÆDE

- Og sammenhængen med elevernes læsekompetence

Synes godt om

Synes om

Synes ikke om

Alle elever 2021

Andele

Elevscore

Alle elever 2016

Andele

Elevscore

39 (1,0)	42 (0,9)	19 (0,7)
557 (2,6)	539 (2,6)	514 (3,4)
44 (1,1)	38 (1,0)	17 (0,7)
564 (2,3)	542 (2,7)	530 (3,6)

FORÆLDRES OG ELEVERS LÆSNING

**HJEMMET!!!
ALTAFGØRENDE
I SKOLEN**

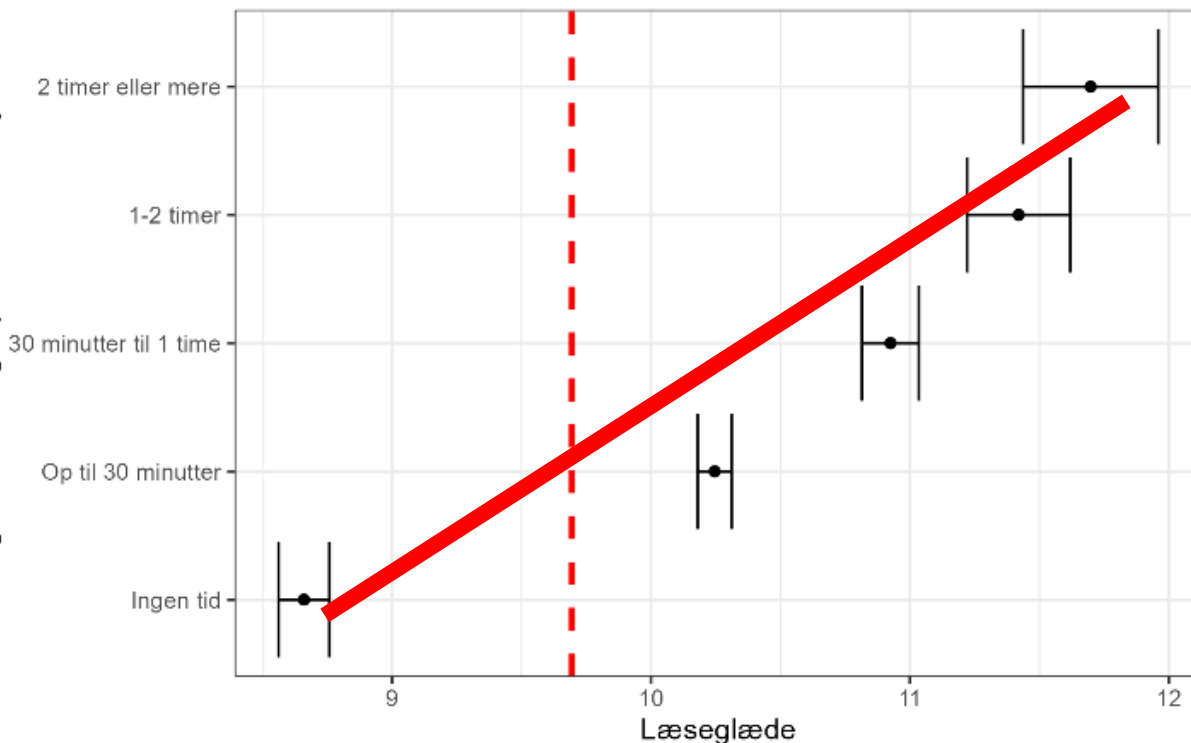
- 4A. Jeg læser kun i mit hjem.
- 4B. Jeg kan godt snakke med mine venner om det, jeg læser.
- 4C. Jeg kan godt bruge min fritid på at læse.
- 4D. Jeg læser kun, hvis jeg har brug for oplysninger.
- 4E. Læsning er en vigtig aktivitet i mit hjem.
- 4F. Jeg kunne godt tænke mig at have mere tid til at læse.
- 4G. Jeg nyder at læse.
- 4H. Læsning er en af mine foretrukne fritidsbeskæftigelser.

	Pearsons r	p-værdi
Gene- relt	0,188	0,000
0.	0,199	0,000
1.	0,248	0,000
2.	0,229	0,000
3.	0,304	0,000
4.	0,302	0,000
5.	0,335	0,000
6.	0,245	0,000
7.	0,220	0,000
8.	0,325	0,000
9.	0,235	0,000

FRITIDSLÆSNING OG LÆSEGLÆDE

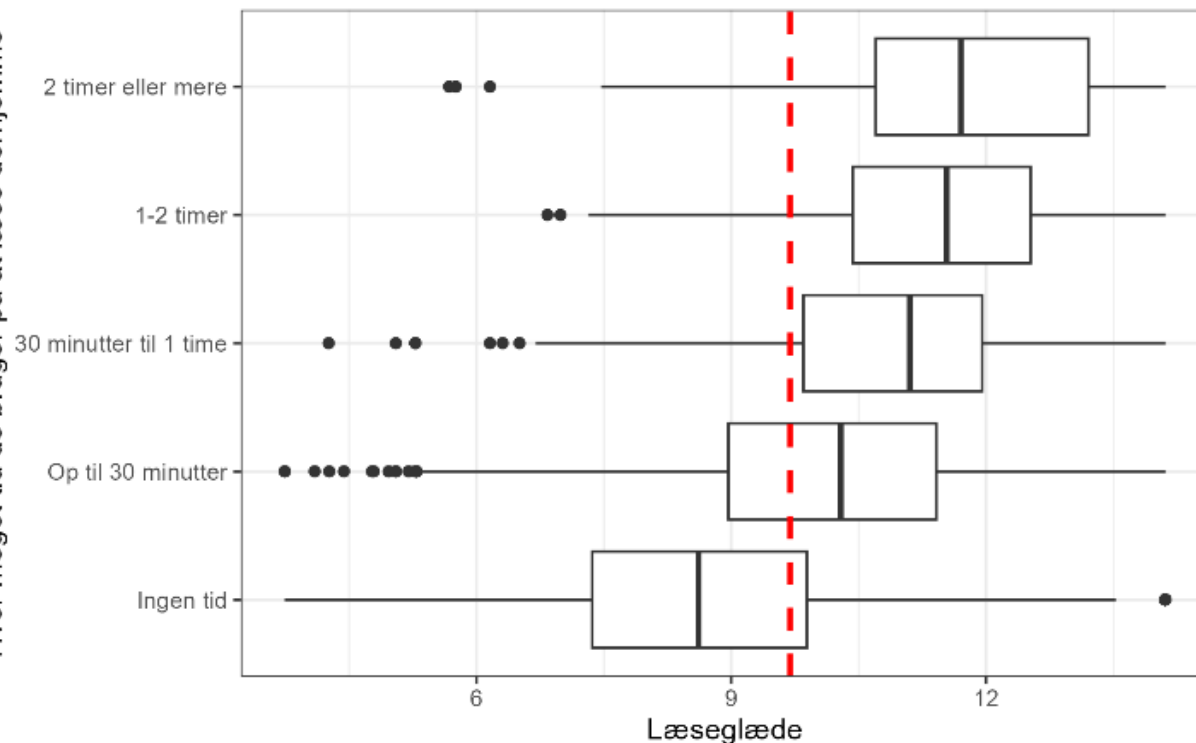

Hvor meget tid de bruger på at læse derhjemme

Referencegruppe Dansk PIRLS 4. gennemsnit

Hvor meget tid de bruger på at læse derhjemme

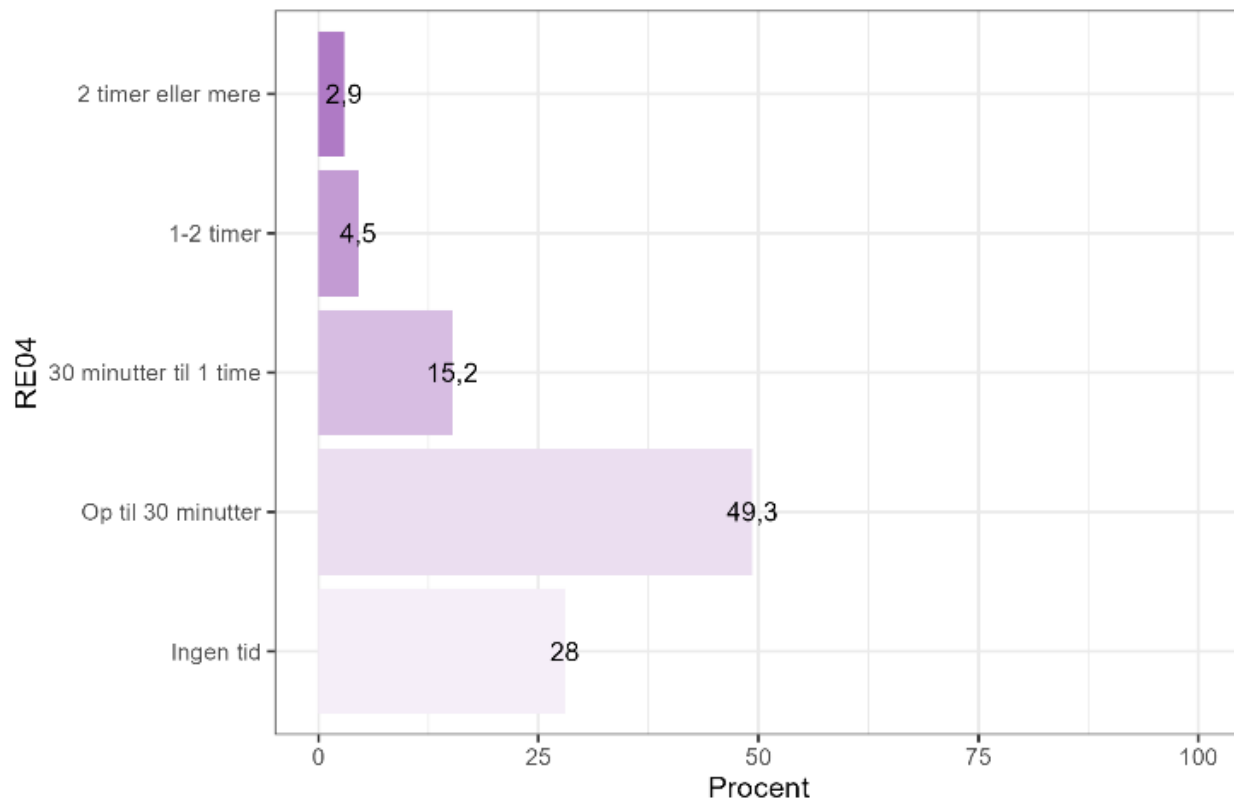
Referencegruppe Dansk PIRLS 4. gennemsnit

FRITIDSLÆSNING

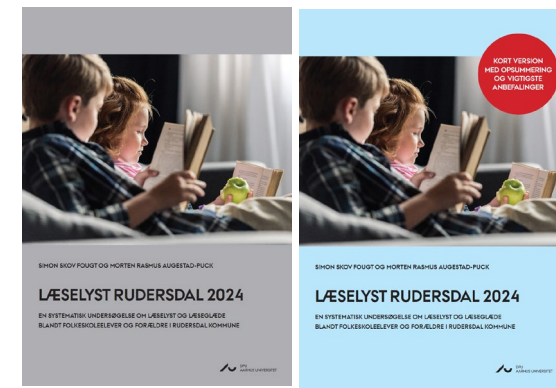
4. Hvor meget tid bruger du dagligt på at læse derhjemme, for

4. Hvor meget tid bruger du dagligt på at læse derhjemme, fordi du har lyst?

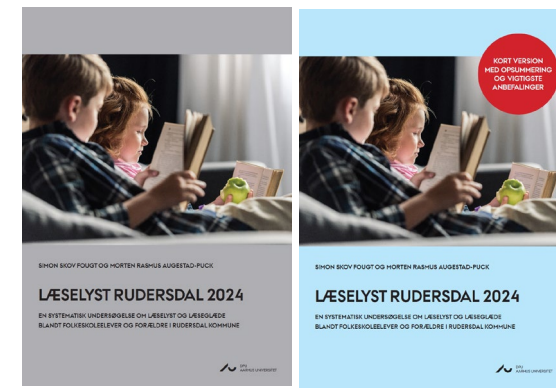
ANBEFALING, HJEMMET

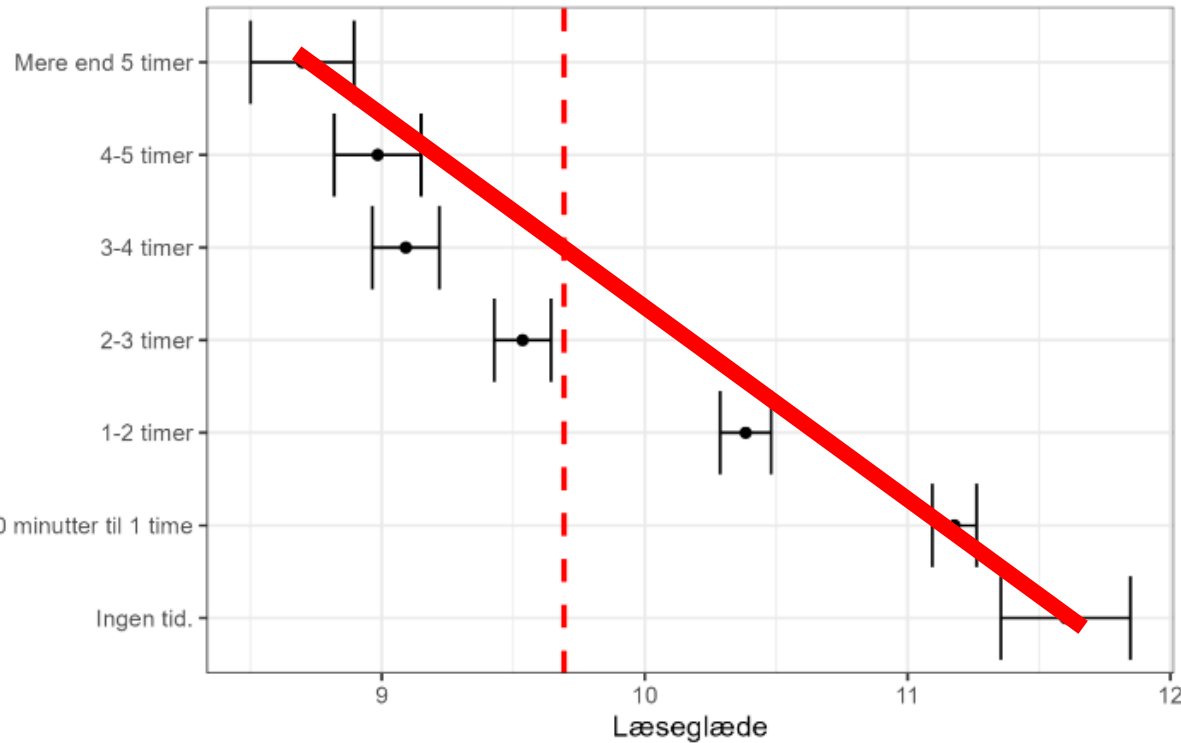
- Næsten 30 % af eleverne i kommunen læser **aldrig** derhjemme af lyst.
- Forældrenes opgave som rollemodeller i forhold til læsning, både egen og med, for og sammen med eleverne, kan ikke underdrives.

LÆSEGLÆDE OG SKÆRMTID I FRITIDEN

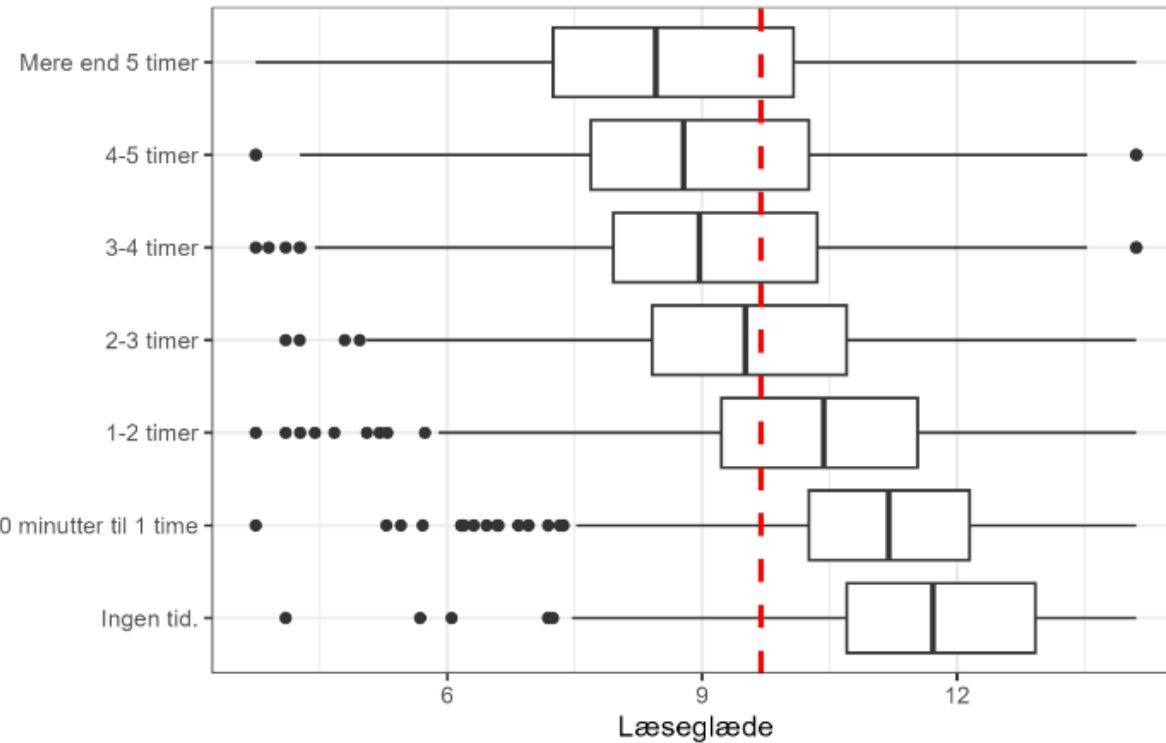

Hvor meget tid der bruges på skærm uden for skolen

Referencegruppe | Dansk PIRLS 4. gennemsnit

Hvor langt tid der bruges på skærm uden for skolen

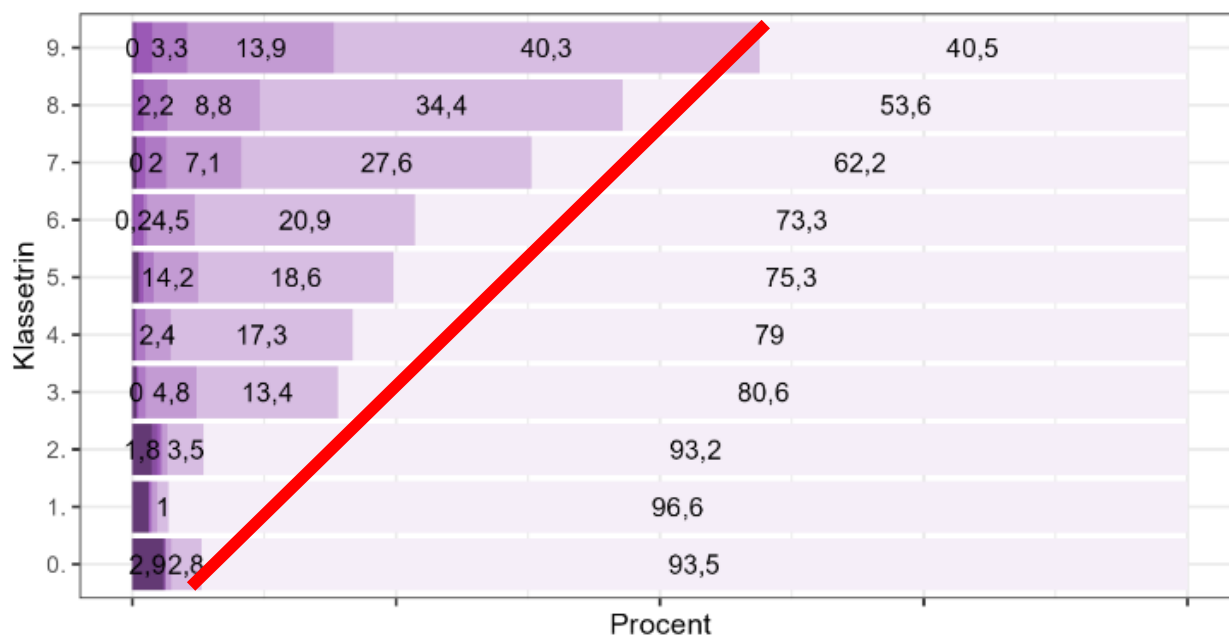
Referencegruppe | Dansk PIRLS 4. gennemsnit

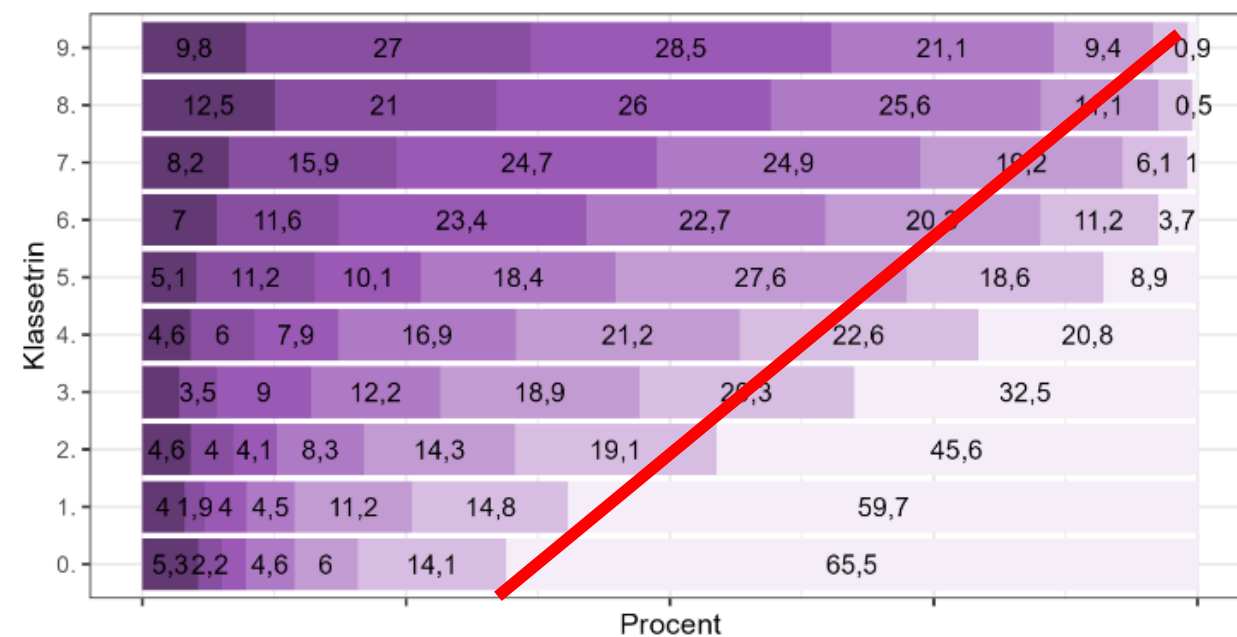
TIDSFORBRUG PÅ SOCIALE MEDIER

14A. Mens du er i skole

14B. I din fritid

Svarkategorier:
 Mere end 5 timer
 4-5 timer
 3-4 timer
 2-3 timer
 1-2 timer
 30 minutter til 1 time
 Ingen tid.

Svarkategorier:
 Mere end 5 timer
 4-5 timer
 3-4 timer
 2-3 timer
 1-2 timer
 30 minutter til 1 time
 Ingen tid.

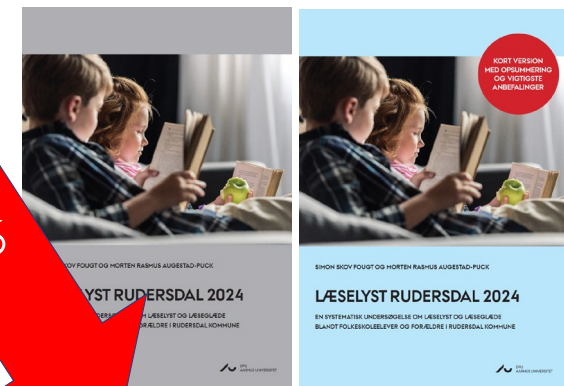

FORÆLDREANSVAR

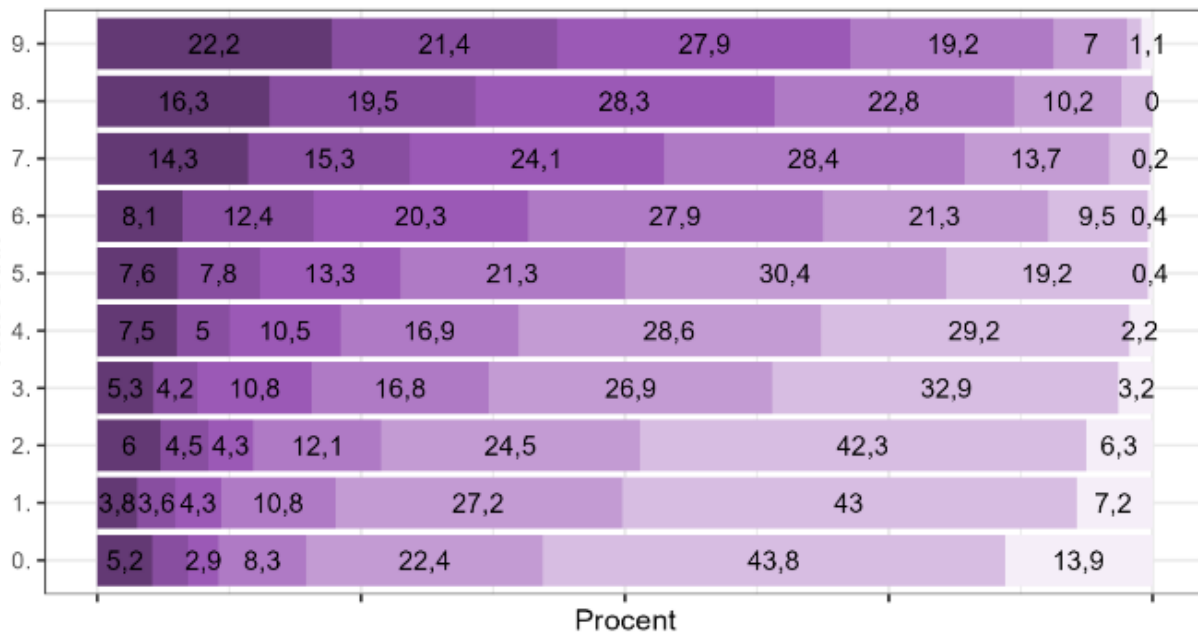
- Det **VÆSENTLIGE** problem er **DE FEM S'ER**
 - **S**ociale Medier
 - **S**hopping
 - **S**pil
 - **S**treaming
 - **S**ex
- De vedrører fritiden
- **FORÆLDREANSVAR**

"SKÆRME" OG INDHOLD

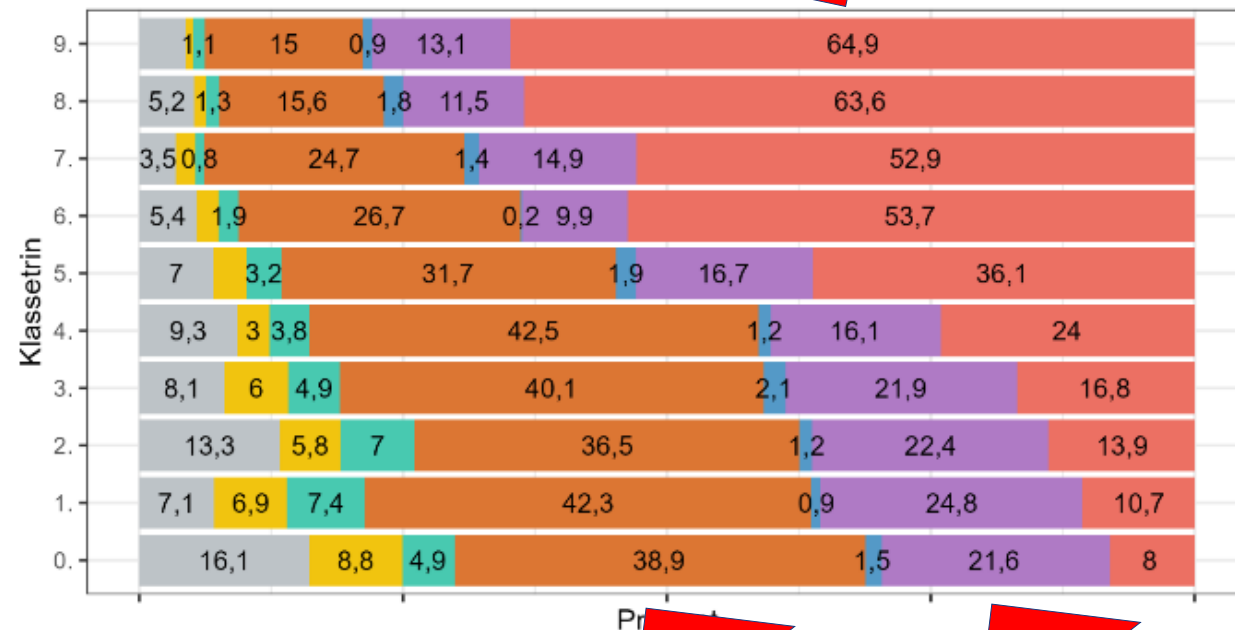

12. Hvor lang tid bruger du dagligt på skærme derhjemme til noget andet end læsning?

Svarkategorier:
 ■ Mere end 5 timer ■ 4-5 timer ■ 3-4 timer ■ 2-3 timer
 ■ 1-2 timer ■ 30 minutter til 1 time ■ Ingen tid.

13. Hvilket af disse bruger du mest tid på?

Svarkategorier:
 ■ Andet ■ Shopping ■ Se serier ■ Læse ■ Sociale medier
 ■ Streaming ■ Gaming

FORÆLDREANSVAR

- Børn skal ikke tage stoffer
- Børn skal ikke gamble
- Børn skal ikke se porno
- Børn skal ikke afpresse(s)
- Børn skal ikke "slås"
- Kræver **forældrestyring**

FORÆLDREANSVAR

- Tag smartphonen fra dit barn
- Tag sociale medier fra dit barn
- Styr dit barns skærmtid
- Styr dit barns skærmindhold
- **Vær voksne**

FORÆLDREANSVAR

- Læs med dit barn
 - Læs for dit barn
 - Læs det, dit barn læser
 - TAL OM DET
-
- Lad dit barn skrive

PRISEN

- Det kræver mange kampe
- Det kræver **UHYGGELIGT** mange kampe
- Det kræver **kontinuerligt UHYGGELIGT** mange kampe

LÆSELYST RUDERSDAL 2024

OPSAMLING

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

20. FEBRUAR 2026
LÆSELYST RUDERSDAL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

OPSAMLING

TRE OPGAVER FOR DAGTILBUD

1. Informere hjemmet kontinuerligt om vigtigheden heraf
2. Iværksætte sprogstimulerende aktiviteter i dagtilbuddet
3. Fremadrettet vejledning - smartphones

DPU - DAN

AARHUS UNIVERS

DANSK INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

LÆSELYST RUDERSDAL 2024
20. FEBRUAR 2026

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

SPØRGSMÅL?

AARHUS
UNIVERSITET

Lektor Simon Skov Fougt
sifo@edu.au.dk
93 52 19 80

